

## Regelbunden tillsyn i Åttagårdsskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–6

### Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Falköpings kommun under perioden den 20 januari till och med den 31 mars 2009 och besökt Åttagårdsskolan den 5 mars 2009. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats ([www.skolinspektionen.se/Tillsyn](http://www.skolinspektionen.se/Tillsyn)).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har kommunen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 16 september 2009.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

### Underlag

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Åttagårdsskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Åttagårdsskolan intervjuades rektorn, biträdande rektorn, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

### Beskrivning av skolan

**Tabell 1:** Antal elever på Åttagårdsskolan

| Åttagårdsskolan | Antal elever |
|-----------------|--------------|
| Förskoleklass   | 20           |
| Grundskola      | 140          |

Källa: Åttagårdsskolan

2 (16)

Åttagårdsskolan är en skola för förskoleklass och årskurserna 1–6. Den ligger i ett område med både villor och hyreshus med grönytor runt omkring. Till Enhet Åttagårds område hör även två förskolor. Ungefär 30 procent av eleverna har annat modersmål än svenska. Skolan leds av en rektor och en biträdande rektor.

Vid Åttagårdsskolan bedrivs också skolbarnsomsorg. Denna verksamhet bedöms i en separat verksamhetsrapport.

## Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

# Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

## 1.1 Kunskapsresultat

**Tabell 2:** Resultat på nationella ämnesprov i årskurs 5

|                                                                                      |                        | 2007             |       | 2008             |       |
|--------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|------------------|-------|------------------|-------|
|                                                                                      |                        | Åttagårds-skolan | Riket | Åttagårds-skolan | Riket |
| Andel (%) elever som nått kravnivån på samtliga delprov på de nationella ämnesproven | Engelska               | 81               | 85    | 65               | 87    |
|                                                                                      | Matematik              | 62               | 72    | 75               | 73    |
|                                                                                      | Svenska                | 81               | 71    | 65               | 72    |
|                                                                                      | Svenska som andraspråk | .                | 56    | .                | 61    |

Källa: Uppgifter från skolan, 2009-03-05. Uppgifter på riksnivå för variabeln nationella ämnesprov presenteras utifrån ett obundet slumpvis urval om 200 skolor, från vilka Skolverket samlar in uppgifter om måluppfyllelse på de nationella ämnesproven. För svenska och svenska som andraspråk är delprov 3 för 2006 och delprov 4 för 2007 exkluderade på grund av stora bortfall.

. = Uppgift saknas

### Kommentar och bedömning:

Tabell 2 visar att resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 5 år 2007 låg över riksgenomsnittet i svenska men under riksgenomsnittet i engelska och betydligt under riksgenomsnittet i matematik. År 2008 låg resultaten under riksgenomsnittet i engelska, matematik och svenska. Resultatet påverkas av att elever med invandrarbakgrund med få eller inga kunskaper i svenska flyttar in. Med ett så litet underlag ger enskilda elevers prestationer stor effekt på statistiken. I samband med att kvalitetsredovisningen för 2008 skrevs sammanställdes resultat för övriga ämnen.

4 (16)

Sammanställningen bygger dock på en uppskattning och gjordes, enligt lärarna, utan någon diskussion kring bedömning. Enligt lärarna är sammanställningen mer att betrakta som ett antagande.

Skolan har tidigare inte följt upp och utvärderat elevernas kunskapsresultat i samtliga ämnen i förhållande till de nationella målen i årskurs 5. Från och med läsåret 2007/08 gör skolan en uppföljning av kunskapsresultaten i samtliga ämnen. Någon analys av resultaten presenteras dock inte.

Skolinspektionen bedömer att skolan bör analysera resultaten utförligare för att nå en ökad måluppfyllelse.

## 1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

### Bedömningspunkter

#### 1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
|                                                     | X               |

#### Motivering

Lärarna ska, enligt avsnitt 2.7 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94), utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling. Enligt 2 kap. 6 § grundskoleförordningen finns för varje ämne en kursplan. I kursplanen anges de mål som undervisningen ska sträva mot, och de mål som eleverna ska ha uppnått efter det femte och nionde skolåret. I kursplanerna för ämnena matematik, svenska och svenska som andra språk anges även de mål som eleverna ska ha uppnått i slutet av det tredje skolåret.

I det underlag som lärarna har inför utvecklingssamtalet gör undervisande lärare en bedömning av elevens prestation i respektive ämne. Dessa bedömningar kommuniceras med vårdnadshavarna och eleven vid utvecklingssamtalet. Bedömningarnas karaktär skiftar och i vissa fall bedöms saker som det inte finns stöd för i styrdokumentens mål. Enligt lärarna har frågor kring kunskapsuppföljning inte diskuterats i tillräcklig utsträckning. Det material som används för bedömning upplevs också som begränsande, och diskussioner om att förändra materialet har inletts. Enligt lärarna behöver de diskutera bedömningsfrågor mer innan ett fullgott material kan lämnas till rektorn.

Skolinspektionen bedömer att Åttagårdsskolan inte följer upp elevernas kunskapsutveckling enligt vad som föreskrivs av grundskoleförordningen och läroplanen.

**1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.**

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
| X                                                   |                 |

**1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.**

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
|                                                     | X               |

**Motivering**

Vid utvecklingssamtalet ska läraren enligt 7 kap. 2 § grundskoleförordningen i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

Den individuella utvecklingsplanen kan även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn beslutar det. Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare vid utvecklingssamtalet ska alltid dokumenteras i utvecklingsplanen. Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

Vid Åttagårdsskolan upprättas individuella utvecklingsplaner i samband med elevernas utvecklingssamtal. De individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen tagit del av är av varierande kvalitet och handlar framförallt om engelska, svenska och matematik. Dokumentstudier visar att skrivningarna inte alltid är kopplade till mål samt att de i ett flertal fall bedömer elevens sociala utveckling.

Skolinspektionen bedömer att skolans individuella utvecklingsplaner inte svarar mot vad som föreskrivs i grundskoleförordningen.

Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:10) för den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen.

### 1.3 Bedömning och betygssättning

#### Bedömningspunkter

**1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling.**

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
| X                                                   |                 |

6 (16)

**1.3.2 Vid bedömning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna.**

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
| X                                                   |                 |

## 1.4 Genomförande av utbildningen

### Bedömningspunkter

**1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.**

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
|                                                     | X               |

| Motivering                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>I Lpo 94 anges att mål att sträva mot anger inriktningen på skolans arbete. De anger därmed en önskad kvalitetsutveckling i skolan.</p> <p>Enligt 2 kap. 6 § grundskoleförordningen finns för varje ämne en kursplan. I kursplanen anges bl.a. de mål som undervisningen ska sträva mot.</p> <p>Flera elever har annat modersmål än svenska och har därmed i första hand behov av svenska. Skolan har också elever i behov av särskilt stöd vilket också bidrar till att lärarna fokuserar på uppnåendemålen. Enligt både skolans ledning och skolans lärare har strävansmålen inte prioriterats bland annat beroende på elevgruppen. Att strävansmålen inte anger inriktningen för skolan bekräftas i intervjuer med elever som uttrycker svag kännedom om dessa mål. Det finns dock exempel på insatser där strävansmålen kommit i fokus men sammantaget har skolan fokus på mål att uppnå.</p> <p>Skolinspektionen bedömer att strävansmålen inte anger inriktningen vid Åttagårdsskolan.</p> |

**1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.**

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
|                                                     | X               |

| Motivering                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Enligt 4 kap. 2 § skollagen ska eleverna ha inflytande över hur deras utbildning utformas. Omfattningen och utformningen av elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Enligt avsnitt 1 i Lpo 94 ska skolan klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Det är inte minst viktigt som underlag för den enskildes val i skolan.</p> <p>Enligt avsnitt 2.3 i Lpo 94 ska läraren se till att alla elever oavsett kön och social och kulturell bakgrund får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad, svara för att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer och tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.</p> <p>Utifrån verksamhetsbesök och intervjuer med lärare och elever är intrycket att det varierar mellan lärare i vilken grad eleverna görs medvetna om målen i läroplanen och de nationella kursplanerna. Inspektörerna ser få exempel där målen är tydliggjorda i det dagliga arbetet eller där eleverna ges möjlighet att utvärdera och reflektera över sitt lärande. Vid ytterligare verksamhetsbesök och samtal med elever och lärare bekräftas intrycket att elevernas inflytande varierar, och att de möjligheter som ges främst rör sig om planering av redan givna uppgifter. Elevernas medverkan i planering och genomförande av undervisningen sker i varierad grad.</p> <p>Skolinspektionen bedömer att eleverna ges små möjligheter till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet enligt vad som föreskrivs av skollagen och Lpo 94.</p> |

**1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.**

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
| X                                                   |                 |

**1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att göra skolan till en god miljö för elevernas utveckling och lärande.**

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
|                                                     | X               |

| Motivering                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>I Lpo 94, avsnittet 2.2 Kunskaper står att alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Läraren ska samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen.</p> <p>Vid verksamhetsbesök på Åttagårdsskolan finner inspektörerna ett fåtal exempel på ämnesövergripande undervisning. Lärarna ger i intervjuer inte heller uttryck för någon gemensam idé om hur samverkan mellan lärare ska ske. Samverkan mellan förskoleklass och övriga skolan har de senaste åren minskat. Man har dock goda erfarenheter av att ha arbetat ålders- och ämnesövergripande i skolans temaarbete. Enligt både lärare och ledning kan samverkan mellan skolans delar utvecklas.</p> <p>Skolinspektionen bedömer att Åttagårdsskolans lärare inte samverkar i den omfattning som läroplanen föreskriver.</p> |

**1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.**

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
|                                                     | X               |

| Motivering                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>I 2 b kap. 1 § första stycket skollagen sägs att utbildningen i förskoleklass ska stimulera varje barns utveckling och lärande. Den ska ligga till grund för fortsatt skolgång.</p> <p>I samtal med lärare framkommer att samverkan mellan förskoleklass och årskurs 1 inte sker i samma utsträckning som tidigare. Det beror delvis på att de detta läsår har lokaler långt från varandra i skolbyggnaden. Enligt personalen beror det också på att arbetet med att få förskolegruppen att fungera ihop tagit så mycket energi att annat arbete fått stå tillbaka. Personalen påpekar dessutom att de trånga och svårdisponerade lokalerna försvårar verksamheten.</p> <p>Skolinspektionen bedömer att utbildningen i förskoleklassen vid Åttagårdsskolan inte stimulerar varje barns utveckling och lärande enligt vad som föreskrivs i skollagen.</p> |

## 1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

### Bedömningspunkter

#### 1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
|                                                     | X               |

| Motivering                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>I Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning står att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling.</p> <p>I Lpo 94, 2.2 Kunskaper stadgar att läraren ska utgå från varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande och organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga.</p> <p>Enligt skolans lärare finns inte förutsättningar för att anpassa undervisningen till elevernas behov. Skolans lokaler begränsar såväl möjligheterna att dela elevgrupperna som till samverkan. Det finns även elever i behov av särskilt stöd som inte får det stöd de behöver vilket försvårar möjligheten att anpassa undervisningen för övriga elever.</p> <p>Skolinspektionen bedömer att skolans undervisning inte anpassas till elevens behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande i den utsträckning som läroplanen föreskriver.</p> |

#### 1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
|                                                     | X               |

| Motivering                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Enligt 4 kap. 1 § andra stycket skollagen ska stöd ges till elever som har svårigheter i skolarbetet.</p> <p>Vid samtal med lärare och rektorn framkommer att särskilt stöd prioriterats i ämnena engelska, matematik och svenska trots att det finns elever som skulle behöva stöd i andra ämnen. Intervjuer med lärare visar också att särskilt stöd i form av speciallärarinsatser inte förekommer i den utsträckning som enligt dem behövs. Enligt lärarna ges inte stöd till alla elever i behov av stöd. Även skolans ledning anser att det kan finnas elever i behov av stöd som inte får det stöd de har rätt till, främst i andra ämnen än engelska, matematik och svenska. Det finns också en diskussion på skolan om vilka elever som faktiskt är i behov av särskilt</p> |

10 (16)

stöd.

Skolinspektionen vill påpeka att rätten till särskilt stöd inte är begränsad till vissa ämnen och bedömer att Åttagårdsskolan bör utreda om skolan erbjuder särskilt stöd till samtliga elever som är i behov av detta.

**1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.**

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
|                                                     | X               |

**Motivering**

Enligt 5 kap. 1 § tredje och fjärde stycket grundskoleförordningen ska rektorn, om det genom uppgifter från skolans personal, en elev, elevens vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att eleven kan ha behov av särskilda stödåtgärder, se till att behovet utreds. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när åtgärdsprogrammet utarbetas.

I intervjuer med lärare, ledning och specialpedagog framkommer att åtgärdsprogram inte alltid utarbetas för elever som är i behov av särskilt stöd. De åtgärdsprogram inspektörerna tagit del av håller ojämn kvalitet. Inspektörerna har exempelvis tagit del av åtgärdsprogram där det på organisationsnivå beskrivs vilka insatser eleven behöver vidta och inte vad skolan kan göra för att förbättra sin organisation utifrån elevens behov. Enligt lärarna behöver de handledning i att skriva åtgärdsprogram.

Skolinspektionen bedömer att Åttagårdsskolans åtgärdsprogram inte uppfyller författningarnas krav samt att åtgärdsprogram inte skrivs för alla elever i behov av särskilt stöd.

Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2008:25) för arbetet med åtgärdsprogram.

## 2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

## 2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

### Bedömningspunkter

#### 2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
| X                                                   |                 |

#### 2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
| X                                                   |                 |

#### 2.1.3 Skolan har upprättat en plan mot kränkande behandling i enlighet med författningarna.

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
|                                                     | X               |

| Motivering                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever upphörde att gälla den 1 januari 2009. Efter den 1 januari 2009 finns bestämmelserna i stället i två lagar, dels i 14 a kap. skollagen angående kränkande behandling, dels i diskrimineringslagen (2008:567) angående diskriminering. Diskrimineringsombudsmannen (DO) ansvarar för tillsynen av diskrimineringslagen.</p> <p>Enligt 14 a kap. 8 § skollagen ska huvudmannen se till att det inom varje särskild verksamhet och varje år upprättas en plan mot kränkande behandling med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna genomförts ska tas in i efterföljande års plan.</p> <p>Barnen eller eleverna vid en verksamhet för vilken planen gäller ska enligt 2 § förordning om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling medverka vid upprättandet, uppföljningen och översynen av den årliga planen mot kränkande behandling. Utformningen och omfattningen av barnen eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad.</p> <p>Vid inspektionstillfället har Åttagårdsskolan en aktuell likabehandlingsplan. Det framgår dock inte av planen om en kartläggning av verksamhetens behov ge-</p> |

nomförts eller huruvida eleverna varit delaktiga i framtagande av planen. I lika-behandlingsplanen går det därför inte att se de specifika behov som finns vid just Åttagårdsskolan. Man anger inte heller tydligt vilka åtgärder som ska genomföras på skolan kommande år.

Skolinspektionen bedömer att skolans plan mot kränkande behandling inte motsvarar lagens krav.

### 3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

#### 3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

##### Bedömningspunkter

##### 3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
| X                                                   |                 |

##### 3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
|                                                     | X               |

##### Motivering

I 2 kap. 19 § grundskoleförordningen anges i timplanen ett visst antal timmar för elevens val. Undervisningen syftar till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. I elevens val kan även ingå ett språk som eleven inte tidigare har fått undervisning i (nybörjarspråk). Undervisningen ska till sitt innehåll och sin inriktning vara förenlig med målen i den kursplan eller de kursplaner som regeringen fastställt för det ämne eller de ämnen som utgör elevens val. Styrelsen ska erbjuda eleverna ett allsidigt urval av ämnen som elevens val. Styrelsen ska sträva efter att tillgodose elevernas val genom att utnyttja de möjligheter som finns inom ramen för gällande bestämmelser.

En del av skolans val innebär att tiden för elevens val används för så kallat målarbete vilket innebär att eleverna arbetar utifrån de mål som ställts i elevens individuella utvecklingsplan. Detta innebär att en del av skolans elever inte har elevens val eftersom denna konstruktion inte innebär att eleverna fördjupar eller

breddar sina kunskaper i ett eller flera ämnen.

Skolinspektionen bedömer att Åttagårdsskolan inte erbjuder elevens val till alla elever enligt vad som föreskrivs i grundskoleförordningen.

### 3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
| X                                                   |                 |

### 3.1.4 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna.

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
| X                                                   |                 |

## 3.2 Personalens utbildning

### Bedömningspunkter

#### 3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
|                                                     | X               |

#### Motivering

Enligt 2 kap. 3 § skollagen är kommuner skyldiga att för undervisningen använda lärare, förskollärare eller fritidspedagoger som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva. Undantag får göras endast om personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna.

Vid Åttagårdsskolan tillämpas ett klassläraresystem. Det förekommer till exempel att lärare 1–7 i svenska och samhällsorienterande ämnen, eller i matematik och naturorienterande ämnen, arbetar som klasslärare. Denna organisation resulterar i att lärare undervisar i ämnen där de saknar föreskriven kompetens.

Skolinspektionen bedömer att skolorna och rektorn vid organisering av undervisningen bör ta större hänsyn till lärarnas utbildning vid fördelning av klasser och undervisningsgrupper.

14 (16)

**3.2.2 Rektor har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt.**

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
| X                                                   |                 |

**3.3 Rektors ansvar****Bedömningspunkter****3.3.1 Rektor håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.**

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
| X                                                   |                 |

**3.3.2 Rektor fattar beslut enligt bestämmelserna.**

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
| X                                                   |                 |

**3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iakttas.**

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
| X                                                   |                 |

**3.4 Kvalitetsarbete****Bedömningspunkter****3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen.**

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
|                                                     | X               |

**Motivering**

Enligt avsnitt 1 i Lpo 94 måste skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Huvudmannen har ett givet ansvar för att så sker. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att undervisnings-

målen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Ett sådant arbete måste ske i ett aktivt samspel mellan skolans personal och elever och i nära kontakt med såväl hemmen som med det omgivande samhället. Enligt avsnitt 2.8 i Lpo 94 har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Rektorn ansvarar för att en lokal arbetsplan upprättas samt för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och till målen i skolplanen och den lokala arbetsplanen. Rektorn har ansvaret för skolans resultat.

Vid samtal med lärare framkommer att varje elevs kunskapsutveckling inte systematiskt följs upp och utvärderas i samtliga ämnen i relation till mål att uppnå i årskurs 5. Enligt lärarna har kvalitetsarbetet förbättrats men fortfarande finns det inget systematiskt kvalitetsarbete på skolan med syftet att förbättra utbildningen. Lärarna uppfattar kvalitetsarbetet som styrt av någon annan, och inte som ett arbete för att förbättra skolans resultat. Den respons de fått av central förvaltning har snarare styrt arbetet bort från skolans egna behov mot ett mer redovisande arbete. Ledningen menar att diskussionerna kring kvalitetsarbetet har förbättrats men att det systematiska kvalitetsarbetet kan förbättras.

En förutsättning för att rektorn ska kunna fullfölja sitt ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans samlade resultat är att lärarna följer upp elevernas kunskapsutveckling. Se punkt 1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat i denna rapport. Det är alltså av vikt att rektorn efterfrågar uppföljningar och utvärderingar av kunskapsutvecklingen på individ- och klassnivå.

Skolinspektionen bedömer att ett systematiskt kvalitetsarbete inte sker enligt vad som föreskrivs av läroplanen.

#### 3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
|                                                     | X               |

#### Motivering

Enligt 1 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska bl.a. varje skola som ingår i det offentliga skolväsendet och varje kommunalt bedrivit fritidshem årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten.

Enligt 2 § samma förordning ska arbetet med kvalitetsredovisning främja skolornas kvalitetsarbete och därigenom bidra till att förverkliga utbildningarnas nationella mål. Kvalitetsredovisningen syftar även till att ge information om verksamheten och dess måluppfyllelse.

Enligt 3 § samma förordning ska kvalitetsredovisningarna innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder kommunen respektive skolan, förskolan eller fritidshemmet avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningarna ska verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildningens måluppfyllelse redovisas.

Vidare ska enligt 4 § samma förordning elever, lärare och övriga personal medverka i utarbetandet av och elevernas föräldrar ska ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisningen.

Åttagårdsskolans kvalitetsredovisning bygger på den mall barn- och ungdomsförvaltningen tagit fram. Av intervjuer framgår att det finns oklarheter kring hur mallen ska användas som snarare motverkar än understödjer skolans systematiska kvalitetsarbete. Genom intervjuer och dokumentstudier får inspektörerna bilden av att skolans kvalitetsredovisning huvudsakligen uppfattas som en redovisning av hur skolan arbetat med målen i den kommunala skolplanen. Intervjuer och dokumentstudier visar också att det endast undantagsvis görs analyser och utvärderingar av tidigare genomförda åtgärder och av de resultat som uppnåtts. Uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen redovisas heller inte. Enligt intervjuer medverkar elever, föräldrar och övrig personal på skolan endast marginellt vid upprättandet av kvalitetsredovisningen.

Skolinspektionen bedömer att skolans kvalitetsredovisning inte uppfyller kraven i förordningen.

Enligt ändring i förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplaner och planer mot kränkande behandling redovisas i kvalitetsredovisningen. Ändringen trädde ikraft den 1 januari 2009 och ska tillämpas första gången för kvalitetsredovisningar som avser 2009.

Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:18) om kvalitetsredovisning.

2009-06-16 Göteborg

Kjell Ahlgren

Lina Bennehult